

Burgerschap maken we samen

In gesprek over sociale kwaliteit in het onderwijs

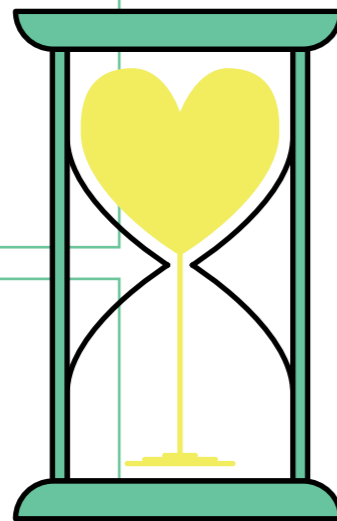
Zijn jullie leerlingen goede burgers? En kennen jullie zelf de basiswaarden van de democratische rechtsstaat?

Burgerschapsonderwijs gaat verder dan kennisoverdracht; het gaat over hoe mensen met elkaar samen leven en over het verwerven van de competenties die daarvoor nodig zijn. Maar wat is nu eigenlijk goed burgerschapsonderwijs voor jullie leerlingen? Samen onderzoeken we welke stappen nodig zijn om passend, doelgericht en samenhangend burgerschapsonderwijs te realiseren.

1. Ontwikkelkracht

Urgentie

Verlangen

2. Doelgerichte ontwikkeling

Inhoud

Kennis van en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtstaat.

Kennis over en respect voor verschillen en het uitgangspunt dat mensen in gelijke gevallen gelijk worden behandeld.

Maatschappelijke competenties in samenhang met sociale competenties.

Een schoolcultuur in overeenstemming met de basiswaarden en een omgeving waarin leerlingen worden gestimuleerd actief te oefenen met de omgang met en het handelen naar deze waarden.

Doelen & aanbod

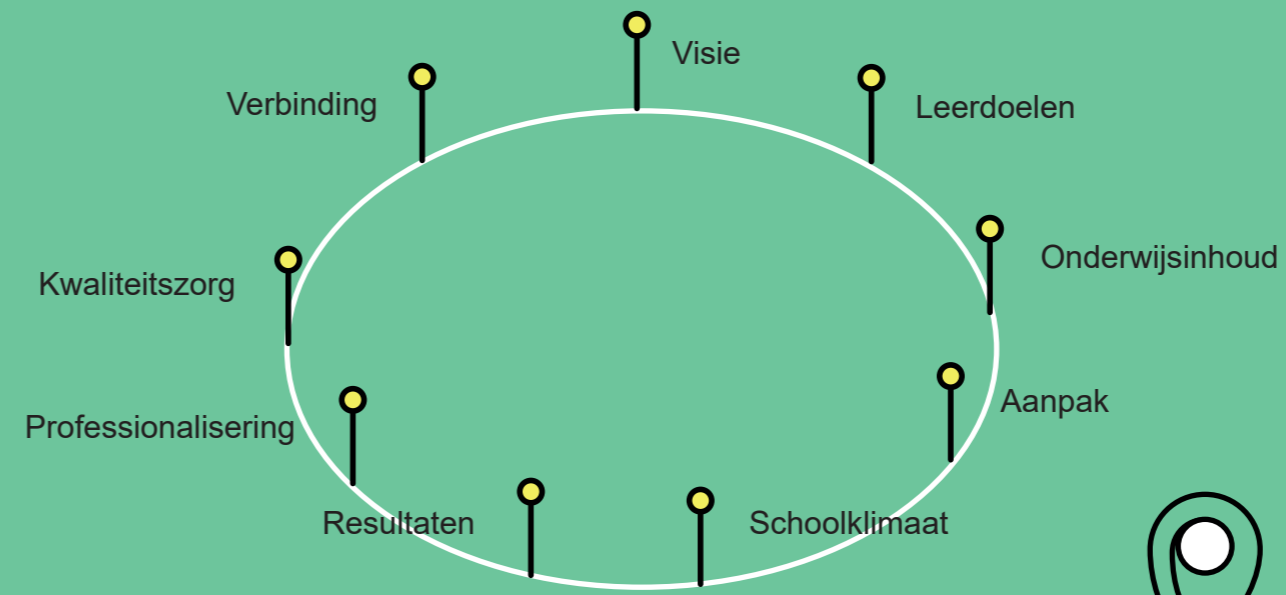
De leerling leert over...

De leerling leert over...

De leerling doet ervaring op met...

De school zorgt voor...

3. Route schoolontwikkeling

4. Theoretische onderleggers

¹ Bron: Onderzoekskader 2021 voor het toezicht op de voorschoolse educatie en het primair onderwijs, versie per 1 augustus 2023.

² Bron: IJkpunten voor goed burgerschapsonderwijs (PO-Raad, Academische Werkplaats Sociale Kwaliteit onderwijs, VO-raad, MBO raad, Stichting School & Veiligheid, 2021).

³ Bron: Themaonderzoek burgerschapsonderwijs en het omgaan met verschil in morele opvattingen (Inspectie van het Onderwijs 2020).

Dit zegt de inspectie¹

Standaard basisvaardigheden (OP0)

Het onderwijs in basisvaardigheden bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving. De school heeft voor het onderwijs in (...) burgerschap een doelgericht en samenhangend curriculum dat past bij de leerlingenpopulatie van de school.

Basiskwaliteit

Burgerschap richt zich ten minste op bevordering van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de kennis, houdingen en vaardigheden die daarbij van belang zijn. Dat geldt ook voor de sociale en maatschappelijke competenties die nodig zijn in de pluriforme democratische samenleving en de kerndoelen die daaraan gerelateerd zijn.

Standaard sociale en maatschappelijke competenties (OR2)

De leerlingen behalen sociale en maatschappelijke competenties op het niveau dat ten minste in overeenstemming is met de verwachtingen van het vervolgonderwijs en de maatschappij.

Basiskwaliteit

De school heeft een goed beeld van de kenmerken van haar leerlingenpopulatie en heeft ambitieuze verwachtingen over het niveau dat de leerlingen voor de sociale en maatschappelijke competenties kunnen bereiken. Ze neemt de aansluiting op het vervolgonderwijs en de maatschappij als uitgangspunt voor de competenties voor leerlingen. De school onderbouwt welke resultaten ze op dit gebied wil bereiken. De school brengt de resultaten op een betrouwbare en inzichtelijke manier in kaart. De school spant zich zichtbaar in om ervoor te zorgen dat leerlingen die de school verlaten, daaraan voldoen.

De 9 ijkpunten voor goed burgerschapsonderwijs²

Visie

Onze school heeft een duidelijke visie op burgerschapsonderwijs.

Leerdoelen

Onze school heeft concrete leerdoelen vastgesteld.

Onderwijsinhoud

Onze school heeft een samenhangend burgerschapscurriculum, dat we ook realiseren.

Aanpak

Onze school gebruikt aanpakken en materialen die passen bij onze visie en onze leerdoelen.

Schoolklimaat

Onze school heeft een klimaat dat past bij de leerdoelen van ons burgerschapsonderwijs.

Resultaten

Onze school heeft inzicht in de resultaten van ons burgerschapsonderwijs.

Professionalisering

Onze school heeft een kwaliteitscultuur die ondersteunend is aan burgerschapsonderwijs.

Kwaliteitszorg

Onze school zorgt ervoor dat de randvoorwaarden voor goed burgerschapsonderwijs op orde zijn.

Verbinding

Onze school heeft het burgerschapsonderwijs afgestemd op onze maatschappelijke omgeving.

De 7 basiswaarden van de democratische rechtsstaat³

Vrijheid van meningsuiting betekent dat je mag zeggen of schrijven wat je denkt of tegen de opvatting van anderen in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn geloof uitdragen of zijn mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.

Gelijkwaardigheid betekent dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij of dan jouw groep.

Begrip voor anderen betekent dat je probeert te begrijpen waarom mensen of groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander.

Verdraagzaamheid (ook wel tolerantie genoemd) betekent dat je de mening en het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. Het betekent ook dat je de ander de ruimte geeft om die mening te uiten en dat gedrag te vertonen. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.

Autonomie betekent dat iedereen zelf kan bepalen wie hij wil zijn en hoe hij zijn leven wil leiden. Ieder is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem belangrijk zijn. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.

Het afwijzen van onverdraagzaamheid (ook wel intolerantie genoemd) betekent het tegenovergestelde van tolerantie. Het betekent dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent, niet zouden mogen denken of doen en dat je het niet nodig vindt dat anderen daarvoor de ruimte krijgen.

Het afwijzen van discriminatie. Discriminatie betekent dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden, of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn, of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden.

Waar op deze praatplaat 'hij' staat, kan ook 'zij' of 'hen' gelezen worden. Waar 'hem' staat, kan ook 'haar' of 'hun' gelezen worden.

Meer weten?

Scan de QR-code of neem contact op met een van onze adviseurs.

Caroline Erkens
06 30 26 71 75
c.erkens@fenom.nl

Jeroen van Huizen
06 14 42 98 85
jeroen.van.huizen@vbent.org

